

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طراحی عمومی

زیر نظر دفتر آموزشی و توسعه فعالیت های فرهنگی و هنری

بر اساس استاندارد جدید دفتر آموزش و توسعه فعالیت های فرهنگی و هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

با کد استاندارد : ۸۴-۰۱/۱۱ ف. هـ

مؤلف : ناهید رجائی

مهر ماه ۱۳۹۱

سرشناسنامه	: رجائی، ناهید، ۱۳۴۴
عنوان و نام پدید آور	: طراحی عمومی / تألیف ناهید رجائی
مشخصات نشر	: اصفهان: بادران، حاشیه، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	: ۲۶۴ صفحه مصور
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۶۷-۱۶-۳ ریال ۹۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتاب حاضر بر اساس استاندارد جدید دفتر آموزش و توسعه فعالیتهای هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با کد استاندارد ۸۴-۱۱/۰۱ ف ه است.
یادداشت	: عنوان روی جلد: طراحی عمومی: کاردانش گروه تحصیلی هنر براساس استاندارد جدید
فرهنگ و ارشاد	
عنوان روی جلد	: طراحی عمومی: کاردانش گروه تحصیلی هنر براساس استاندارد جدید فرهنگ و ارشاد
موضوع	: طراحی
موضوع	: طراحی - راهنمای آموزشی (متوسطه)
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ط ۳ / ۴ Nev۳۰
رده بندی دیویی	: ۵۹۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۵۲۳۳۱۴

عنوان:	طراحی عمومی
مؤلف:	ناهید رجائی
طراح جلد و صفحه آراء:	کانون آگهی و تبلیغات تیا
لیتوگرافی:	نگارستان هنر
شمارگان:	۵۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۹۱
قیمت:	۹۰۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۵۰۶۷-۱۶-۳
ناشر:	انتشارات بادران، پست نشاط، صندوق پستی ۸۱۴۶۵-۱۱۱۸
	ناشر همکار: انتشارات حاشیه

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است .

فهرست

فصل اول

- ۱-۱-۱- آشنایی با تعریف و مفهوم طراحی ۱۰
- ۱-۱-۲- آشنایی با تاریخچه طراحی ۱۰
- ۱-۱-۳- آشنایی با کاربردهای طراحی ۱۳
- ۱-۱-۴- شناخت مواد و ابزار قابل استفاده در طراحی ۱۵
- ۱-۱-۴-۱- انواع مداد، زغال، قلم فلزی، قلم مو، مرکب و دیگر ابزار اثر گذار ۱۵
- ۱-۱-۴-۲- انواع کاغذ و مقوای قابل استفاده در طراحی ۱۸
- ۱-۱-۵- شناخت اصول انتخاب ابزار اثر گذار با توجه به نوع کاغذ یا مقوای مورد استفاده ۱۹
- ۱-۱-۶- شناخت اصول انتخاب کاغذ و مقوای برای طراحی با توجه به شیوه های اجرایی و اهداف طراحی ۱۹
- ۱-۱-۷- شناخت اصول استفاده از ابزار و تجهیزات جانبی طراحی ۱۹
- ۱-۱-۷-۱- وسایل و تجهیزات جانبی از قبیل تخته شاسی، اسبک طراحی، خط کش، پاک کن، کاتر، مداد تراش، محو کن، فیکساتیو و ۱۹
- ۱-۱-۷-۲- نحوه استفاده از تخته شاسی ۱۹
- ۱-۱-۷-۳- نحوه استفاده از اسبک طراحی و سه پایه نقاشی ۲۰
- ۱-۱-۷-۴- نحوه استفاده از فوتک، کاتر، محوکن، فیکساتیو و دیگر ابزار و مواد ۲۰
- ۱-۱-۸- شناخت روش ها و اصول نشستن و ایستادن به هنگام طراحی با توجه به ایمنی و ارگونومی بدن ۲۱

فصل دوم

- ۲-۱-۱- آشنایی با مفهوم دیدن و تفاوت آن با نگاه کردن های معمولی و سطحی ۲۳
- ۲-۱-۲- آشنایی با تعریف و مفهوم خط و انواع خطوط مورد استفاده در طراحی ۲۳
- ۲-۱-۳- شناخت روش و اصول استفاده از ابزار و مواد برای ترسیم انواع خطوط ۲۳
- ۲-۱-۴- شناخت اصول و روش های ایجاد خطوط مورد استفاده در طراحی ۲۶
- ۲-۱-۵- شناخت ویژگی ها و خصوصیات خطوط طراحی و تاثیرات روحی و روانی آن ها ۲۶
- ۲-۱-۶- شناخت ارزش خط و نحوه استفاده از آن در طراحی ۲۷
- ۲-۱-۷- شناخت اصول طراحی خطی از موضوعات مختلف ۲۷
- ۲-۱-۸- شناخت روش های مطالعه نظری و عملی جهت تقویت قدرت طراحی ۲۹
- ۲-۱-۹- شناخت کاربردهای طراحی خطی ۲۹

فصل سوم

- ۳-۱-۱- آشنایی با مفهوم طراحی محیطی ۳۱
- ۳-۱-۲- شناخت اصول و روش اجرای طراحی محیطی ۳۱
- ۳-۱-۲-۱- نحوه دیدن و حرکت چشم در محیط موضوعات ۳۱

- ۳۱-۲-۳- نحوه حرکت دست بر روی کاغذ همزمان با حرکت چشم ۳۱
- ۳۲-۲-۳- نحوه جابجایی دست بر روی کاغذ به هنگام رسیدن به انتهای محدوده مورد نظر و شروع حرکتی دوباره..... ۳۲
- ۳۳-۳-۱- شناخت ابزارهای مناسب جهت اجرای طراحی محیطی ۳۳
- ۳۴-۳-۱- شناخت جایگاه طراحی محیطی و ارزش طراحی های محیطی ۳۳

فصل چهارم

- ۳۵-۴-۱-۱- آشنایی با مفهوم ساده سازی ۳۵
- ۳۵-۴-۱-۲- آشنایی با اشکال هندسی پایه ۳۵
- ۳۵-۴-۱-۲-۱- مربع - مثلث - دایره ۳۵
- ۳۶-۴-۱-۳- آشنایی با احجام هندسی پایه ۳۶
- ۳۶-۴-۱-۳-۱- مکعب - هرم - کره ۳۶
- ۳۷-۴-۱-۴- شناخت ارتباط شکل و فرم اشیاء و احجام مختلف با اشکال و احجام هندسی..... ۳۷
- ۳۷-۴-۱-۵- شناخت روش و اصول ساده سازی شکل و فرم موضوعات به فرم های هندسی به هنگام طراحی..... ۳۷
- ۳۷-۴-۱-۵-۱- ساده سازی شکل های محاط در دایره و کره مانند میوه های سیب، پرتقال و ۳۷
- ۳۸-۴-۱-۵-۲- ساده سازی شکل های محاط در مربع و مکعب مانند میز، صندلی، کتاب و ۳۸
- ۳۹-۴-۱-۵-۳- ساده سازی شکل های محاط در مثلث و هرم ۳۹
- ۴۰-۴-۱-۵-۴- ساده سازی شکل های محاط در اشکال و فرم های هندسی ترکیبی (مخروط، بیضی، استوانه، شش ضلعی، منشور و ...) مانند انواع ظروف، درخت، حیوانات، پرندگان و ۴۰

فصل پنجم

- ۴۲-۵-۱-۱- آشنایی با مفهوم ترکیب بندی و کمپوزسیون و جایگاه آن در هنر ۴۲
- ۴۲-۵-۱-۲- شناخت انواع ترکیب بندی ۴۲
- ۴۲-۵-۱-۲-۱- متقارن ۴۲
- ۴۳-۵-۱-۲-۲- غیر متقارن ۴۳
- ۴۳-۵-۱-۳- شناخت اصول و روش چیدمان مناسب اشیا و احجام مطابق با قواعد ترکیب بندی..... ۴۳
- ۴۹-۵-۱-۴- شناخت اصول و روش دخل و تصرف در طراحی برای ایجاد ترکیب بندی و کمپوزسیون مناسب..... ۴۹
- ۵۱-۵-۱-۵- شناخت تأثیر نور و سایه ها در ایجاد ترکیب بندی مناسب ۵۱

فصل ششم

- ۵۳-۶-۱-۱- آشنایی با تعریف و مفهوم سایه روشن ۵۳
- ۵۳-۶-۱-۲- شناخت والور و تنالیت های خاکستری ۵۳
- ۵۳-۶-۱-۳- شناخت اصول و روش ایجاد والورهای خاکستری با ابزارهای مختلف طراحی..... ۵۳
- ۵۴-۶-۱-۳-۱- ایجاد والورهای خاکستری با مداد، زغال و آب مرکب ۵۴
- ۵۶-۶-۱-۴- شناخت سایه روشن و اصول اجرای آن بر روی احجام هندسی و غیر هندسی مختلف..... ۵۶

فصل هفتم

- ۱-۷/۱- آشنایی با تعریف و مفهوم حجم پردازی در طراحی ۶۰
- ۲-۷/۱- آشنایی با روش های حجم پردازی در طراحی ۶۰
- ۳-۷/۱- شناخت اصول حجم پردازی با به کارگیری سایه روشن ۶۰
- ۴-۷/۱- شناخت هاشور و اصول به کارگیری ابزار در هاشورزنی ۶۱
- ۵-۷/۱- شناخت اصول حجم پردازی با به کارگیری هاشورهای مختلف ۶۱
- ۶-۷/۱- شناخت اصول استفاده از تراکم خط برای حجم پردازی در طراحی ۶۲
- ۷-۷/۱- شناخت تاثیرات نور و نورپردازی در نمایش بهتر ابعاد در طراحی ۶۳

فصل هشتم

- ۱-۸/۱- آشنایی با مفهوم اسکیس و کاربرد آن در طراحی ۶۸
- ۲-۸/۱- شناخت اصول و روش اجرای اسکیس از مدل های مختلف ۶۸
- ۳-۸/۱- شناخت روش و اصول دخل و تصرف در مدل و موضوع به هنگام اجرای اسکیس ۶۹
- ۴-۸/۱- شناخت روش و اصول کاربرد روی اسکیس و تبدیل آن به یک اثر طراحی ۷۰

فصل نهم

- ۱-۹/۱- آشنایی با تعریف و مفهوم بافت ۷۳
- ۲-۹/۱- آشنایی با تاثیر بافت برای نمایش جنسیت در طراحی ۷۳
- ۳-۹/۱- تفکیک و گروه بندی بافت های موجود در طبیعت ۷۳
- ۱-۳-۹/۱- نرم - زبر - خشن ۷۳
- ۱-۱-۳-۹/۱- مات - تیره ۷۳
- ۲-۳-۹/۱- شناخت اصول و روش ایجاد بافت با ابزارهای مختلف طراحی ۷۴
- ۱-۲-۳-۹/۱- تفکیک و گروه بندی وسایل و ابزار طراحی با توجه به قابلیت آن ها در ایجاد بافت های مختلف ۷۴
- ۳-۳-۹/۱- استفاده از ابزارهای مختلف و تکنیک های قابل اجرا برای ایجاد بافت های گوناگون ۷۷
- ۴-۹/۱- شناخت اصول به کارگیری بافت های مختلف (هماهنگ و متضاد) در کنار یکدیگر برای نمایش بهتر جنسیت اجسام در طراحی ۷۸

فصل دهم

- ۱-۱۰/۱- آشنایی با مفهوم پرسپکتیو ۸۰
- ۲-۱۰/۱- آشنایی با کاربرد پرسپکتیو و تاثیر آن در حجم پردازی و ایجاد عمق در طراحی ۸۱
- ۳-۱۰/۱- آشنایی با تاریخچه ابداع پرسپکتیو در طراحی و نقاشی ۸۲
- ۴-۱۰/۱- آشنایی با انواع پرسپکتیو ۸۲
- ۱-۴-۱۰/۱- پرسپکتیو یک نقطه ای و چند نقطه ای ۸۲
- ۵-۱۰/۱- شناخت اصول و روش اجرای پرسپکتیو یک نقطه ای، دو نقطه ای، چند نقطه ای ۸۹

- ۹۱ ۱۰/۱-۶- پرسپکتیو خاکستری
- ۹۱ ۱۰/۱-۶-۱- شناخت اصول و روش اجرای پرسپکتیو خاکستری
- ۹۱ ۱۰/۱-۷- شناخت اصول و روش اجرای سایه های اشیاء بر سطح زمین بر اساس اصول پرسپکتیو

فصل یازدهم

- ۹۵ ۱۱/۱-۱- شناخت انواع برگ ها و اصول طراحی از آن ها
- ۹۵ ۱۱/۱-۱-۱- برگ های پهن، برگ های باریک، برگ های کنگره ای، برگ های سوزنی و ...
- ۹۶ ۱۱/۱-۲- شناخت روش و اصول طراحی از برگ ها به صورت توده ای و نشان دادن بافت کلی درختان
- ۹۷ ۱۱/۱-۳- شناخت اصول طراحی از شاخه و تنه درختان
- ۹۷ ۱۱/۱-۳-۱- طراحی از درختان بدون برگ با نشان دادن ضخامت تنه و شاخه های اصلی، جهت رشد و حرکت شاخه ها و سر شاخه ها
- ۹۸ ۱۱/۱-۳-۲- نشان دادن بافت و جنسیت پوست ظاهری درختان
- ۱۰۰ ۱۱/۱-۳-۳- توجه به بافت کلی گونه های مختلف درختان
- ۱۰۰ ۱۱/۱-۴- توجه به ایستایی، حجم کلی و ویژگی های ظاهری گونه های مختلف درختان
- ۱۰۱ ۱۱/۱-۴-۱- شناخت اصول طراحی از درختان دارای برگ
- ۱۰۲ ۱۱/۱-۵- شناخت روش و اصول طراحی از عناصر اصلی موجود در طبیعت
- ۱۰۲ ۱۱/۱-۵-۱- سنگ ها و صخره ها، کوه ها و تپه ها، بوته ها و علفزارها
- ۱۰۳ ۱۱/۱-۶- شناخت روش و اصول منظره سازی
- ۱۰۴ ۱۱/۱-۶-۱- انتخاب و کادر مناسب
- ۱۰۴ ۱۱/۱-۶-۲- جایگزینی عناصر و ترکیب بندی
- ۱۰۶ ۱۱/۱-۶-۳- ایجاد بافت های متنوع
- ۱۰۷ ۱۱/۱-۶-۴- ایجاد عمق میدان با تغییر درجه خاکستری

فصل دوازدهم

- ۱۰۹ ۱۲/۱-۱- آشنایی با مفهوم طراحی و فیگوراتیو
- ۱۰۹ ۱۲/۱-۲- شناخت واحد های رایج در اندازه گیری و تناسب سازی اندام انسان
- ۱۰۹ ۱۲/۱-۳- شناخت روش و اصول طراحی از انسان در قالب های هندسی
- ۱۱۰ ۱۲/۱-۴- طراحی از اجزای تشکیل دهنده اندام انسان
- ۱۱۰ ۱۲/۱-۴-۱- طراحی مطالعاتی روی اسکلت اجزای انسان
- ۱۱۰ ۱۲/۱-۴-۱-۱- دست، پا، سر، گردن و ...
- ۱۱۹ ۱۲/۱-۵- شناخت اصول و روش های مطالعاتی در طراحی اندام انسان
- ۱۳۰ ۱۲/۱-۵-۱- شناخت اصول و روش طراحی حالت از اندام انسان در فرم و حالت های مختلف
- ۱۳۱ ۱۲/۱-۵-۲- طراحی از اندام انسان به طور کلی با در نظر گرفتن تناسبات و حالت فیگوراتیو آن
- ۱۳۲ ۱۲/۱-۶- شناخت اصول و قواعد ترکیب بندی در طراحی از انسان به صورت انفرادی و جمعی

مقدمه:

هنر، دیدنی ها را نشان نمی دهد، بلکه آنچه را که دیدنی نیست، دیدنی تر می کند.

(پل کلی)

طراحی پایه تمام هنرهای بصری است. طراح، از طریق طبیعت شیوه بیان و اندیشه اش را در طراحی بیان می کند. طراحی در اصل روند دیدن است، نه به کارگیری اصول. وظیفه اصلی هنرآموز این است که نحوه دیدن هوشمندانه را همراه با تفکر بصری در جهت ایجاد یک فرایند خلاق به هنرجو بیاموزد. هنر آموختنی نیست بلکه هنرجو طبیعت را ترجمه می کند، همانند کودکی که از مادر خود سخن گفتن را یاد می گیرد.

کتاب حاضر برای هنرجویان رشته چهره سازی کاردانش و کلیه کسانی که مایلند اصول طراحی را فراگیرند، مشتمل بر ۱۲ فصل تدوین شده است. فصل اول ضمن تعریف طراحی، تاریخچه طراحی را در سه دوره هنر نمادین، واقع نما و ذهنی بررسی می کند و شما را با انواع ابزار اثرگذار و ابزار کمکی در طراحی آشنا می کند. فصل دوم ضمن آشنایی با تفاوت میان دو مفهوم دیدن و نگاه کردن، انواع خطوط را از نظر تأثیرات روحی روانی در طراحی مورد بررسی قرار داده و سپس به نحوه استفاده از ارزش خطی و شناخت اصول طراحی خطی می پردازد. در فصل سوم مبحث اصول طراحی محیطی و در فصل چهارم به روش های ساده سازی با استفاده از اشکال هندسی و غیر هندسی پرداخته شده است. شناخت انواع ترکیب بندی در طراحی در فصل پنجم، مبحث سایه روشن و اجرای انواع آن با وسایل مختلف در فصل ششم و مبحث نورپردازی از زوایای مختلف جهت نمایش بهتر ابعاد در فصل هفتم بررسی شده است. مفاهیم اسکیز و انواع روش های اجرایی آن به همراه مبحث بافت در طراحی، در فصل نهم آمده است. فصل دهم این کتاب به مباحث پرسپکتیو و انواع آن اختصاص یافته و در فصل یازدهم به روش طراحی از انواع برگ، شاخه تنه درختان و روش های ترکیب بندی آن ها به همراه اصول منظره سازی پرداخته شده و نهایتاً فصل دوازدهم این کتاب روش های مختلف طراحی فیگوراتیو و استخوان بندی اجزا مختلف بدن را مورد بررسی قرار داده است. لازم به ذکر است آنچه در این کتاب آمده، تنها قاعده و قانون طراحی نیست و این کتاب نمی تواند تمام علم طراحی را یکباره آموزش دهد. راه های زیادی برای طراحی وجود دارد، شما از طریق خوب دیدن، خوب تمرکز کردن و تقویت کلیدهای طراحی که همان هدف های رفتاری هر بخش است، خواهید توانست با انتخاب موضوعات مورد علاقه، به طور گسترده تر، با راهنمایی استاد خود همراه با انگیزه و الهامات لازم به سیستم طراحی خودتان دست یابید. فراموش نکنید! آفرینش هنری به عهده شماست و تنها راه آموختن طراحی این است که تا می توانید تمرین و تجربه کنید.

سخنی با هنرآموزان ارجمند

سرفصل های این کتاب صرفاً براساس استانداردهای آموزشی مهارتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تالیف شده، که در نگارش کتاب در نظر گرفته شده است. شما می توانید علاوه بر درک حس و ذوق هنرجو در ترتیب و نحوه تدریس مطالب دخالت نمایید. لزومی ندارد که هنرجو در یک جلسه یک طراحی کامل و بدون نقص تحویل دهد، مهم درک و تشخیص عملی است که به کمک شما به آن رسیده است. آثار اساتید بزرگ به شرط آن که درست از آن ها استفاده شود، در تقویت قدرت طراحی بسیار موثر است.

شما می توانید تمرینات کتاب را متناسب با توان عملی هنرجویان به طور پیشرفته تر ارائه نمایید. در پایان هر جلسه تدریس، آثار عملی هنرجویان را به نحوی که تمام آثار در یک زمان به چشم آیند بر روی پانل کلاس نصب کرده و در ارتباط با نکات مثبت و منفی هر یک به طور جداگانه بحث و تبادل نظر نمایید. کلاس طراحی را به محیطی زنده و پرشور تبدیل کنید و در هنرجویان حس رقابت دوستانه پدید آورید. همچنین می توانید آثار برتر هنرجویان خود را به همراه انتقادات و پیشنهادات سازنده خود از طریق آدرس ایمیل RoshdAfarinSpadana@Yahoo.Com ارسال نمایید.

با توجه به اینکه نقطه آفرینش هنر از همین دوران ها در ذهن پدید می آید، امید است در جهت ارتقاء سطح آگاهی هنری، بتوانیم هنرجویان خلاق و توانمند را به جامعه تحویل دهیم.